

**INFORMACIJA U VEZI SA ZAKLJUČIVANJEM MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU PROGRAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA RAZVOJ I MINISTARSTVA KAPITALNIH
INVESTICIJA CRNE GORE, MINISTARSTVA EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA CRNE
GORE I MINISTARSTVA NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA CRNE GORE**

Evropska komisija je 9. decembra 2020. godine usvojila Strategiju pametne i održive mobilnosti, koja je zatim bila osnova za definisanje istoimene strategije za prostor Zapadnog Balkana, koja je usvojena na sastanku Ministarskog savjeta Transportne zajednice 15. jula 2021. godine, što je i bila osnova za preduzimanje daljih aktivnosti ka postizanju postavljenih ciljeva koji se odnose na niskokarbonski razvoj.

S obzirom da postavljeni ciljevi kroz Akcioni plan Strategije pametne i održive mobilnosti, kao i kroz Sofijsku deklaraciju za Zelenu Agendu za Zapadni Balkan predstavljaju ambiciozne ciljeve čija realizacija zahtijeva i uskospecijalističko znanje, inicirana je saradnja sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija (The United Nations Development Programme - UNDP), koji služi kao operativni ogranak Ujedinjenih nacija na nivou zemlje i radi sa partnerima u brojnim zemljama u cilju promovisanja, između ostalog, održivog razvoja, iskorjenjivanja siromaštva, unapređenja položaja žena, dobrog upravljanja i vladavine prava. Inicirana saradnja rezultirala je usaglašenim tekstom Memoranduma o razumijevanju između UNDP i tri resorna ministarstva (Ministarstva kapitalnih investicija, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Minisarstva nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore), koja su pronašla svoj interes za specifične specijalističke usluge UNDP.

Ovaj Memorandum je samo izraz namjere, a ne pravno obavezujući dokument i ne uzrokuje finansijske obaveze. U mjeri u kojoj strane potpisnice žele da utvrde pravne ili finansijske obaveze u pogledu ili proizašle iz bilo koje aktivnosti predviđene ovim Memorandumom o razumijevanju, prije nego što se takve aktivnosti preduzmu, Strane će zaključiti poseban ugovor u vezi s tim.

Memorandum o saradnji se zaključuje na period od četiri godine, a strane su saglasne da će sarađivati u sljedećim oblastima:

- i) Unapređenje zakonodavnog okvira, mapiranje i podsticanje inovacija u službi energetske efikasnosti u industriji, korišćenje tehnoloških inovacija u cilju razvoja konkretnih rješenja na polju dekarbonizacije koja će dalje ubrzati investicije i podstaći transformaciju crnogorske privrede;
- ii) Kreiranje sistema i mehanizama podrške za realizaciju programa koji stimulišu upotrebu obnovljivih izvora energije, povećavaju energetske efikasnost u raznim sektorima, sa posebnim fokusom na sektor industrije, te omogućavaju razvoj inovativnih i zelenih poslova i doprinose održivom razvoju u skladu sa principima Nacionalne Strategije održivog razvoja do 2030. godine, Strategije pametne specijalizacije Crne Gore (S3) 2019-2024, Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, Energetske politike Crne Gore do 2030. godine i Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine; i
- iii) Promocija privatnih i javnih investicija za niskokarbonski i zeleni razvoj, u skladu sa principima cirkularne ekonomije.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
PROGRAMA UJEDINJENIH NACIJA ZA RAZVOJ
I
MINISTARSTVA KAPITALNIH INVESTICIJA CRNE GORE,
MINISTARSTVA EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA CRNE GORE I
MINISTARSTVA NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA CRNE GORE

Ovaj Memorandum o razumijevanju („Memorandum”) potpisan je između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj („UNDP”), pomoćnog organa Ujedinjenih nacija, međuvladine organizacije koju su osnovale njene države članice i Ministarstva kapitalnih investicija Crne Gore, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma Crne Gore i Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore (u daljem tekstu „Ministarstva”).

UNDP i Ministarstva se u daljem tekstu pojedinačno nazivaju „Strana” i zajednički „Strane”.

S OBZIROM NA TO DA UNDP u mnogim aspektima služi kao operativni ogranak Ujedinjenih nacija na nivou zemlje i radi sa partnerima u brojnim zemljama u cilju promovisanja, između ostalog, održivog razvoja, iskorjenjivanja siromaštva, unapređenja položaja žena, dobrog upravljanja i vladavine prava;

S OBZIROM NA TO DA su UNDP koga zastupa kancelarija u Crnoj Gori i Ministarstva zainteresovani za unapređenje razvoja i realizaciju aktivnosti na polju *Zelenog inkluzivnog razvoja*;

S OBZIROM NA TO DA strane imaju slične misije i žele da sarađuju u oblastima od zajedničkog interesa kako bi povećale efikasnost u ostvarivanju razvojnih ciljeva;

STOGA, Strane žele da izraze svoju namjeru da sarađuju na sljedeći način:

Član I

Svrha i predmet

Svrha ovog Memoranduma je da obezbijedi okvir za neisključivu saradnju i olakša i ojača saradnju između Strana u oblastima od zajedničkog interesa identifikovanim u Članu II u nastavku.

Član II

Oblasti saradnje

Strane su saglasne da će, bazirajući se na dobrim praksama i koristeći inovativne modele i metode, a svaka Strana u skladu sa svojim mandatom, propisima, pravilima, politikama i procedurama, sarađivati u sljedećim oblastima:

- i) Unapređenje zakonodavnog okvira, mapiranje i podsticanje inovacija u službi energetske efikasnosti u industriji, korišćenje tehnoloških inovacija u cilju razvoja konkretnih rješenja na polju dekarbonizacije koja će dalje ubrzati investicije i podstaći transformaciju crnogorske privrede;
- ii) Kreiranje sistema i mehanizama podrške za realizaciju programa koji stimulišu upotrebu obnovljivih izvora energije, povećavaju energetske efikasnost u raznim sektorima, sa posebnim fokusom na sektor industrije, te omogućavaju razvoj inovativnih i zelenih poslova i doprinose održivom razvoju u skladu sa principima Nacionalne Strategije održivog razvoja do 2030. godine, Strategije pametne specijalizacije Crne Gore (S3) 2019-2024, Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, Energetske politike Crne Gore do 2030. godine i Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine; i
- iii) Promocija privatnih i javnih investicija za niskokarbonski i zeleni razvoj, u skladu sa principima cirkularne ekonomije.

Član III

Konsultacije i razmjena informacija

3.1 Strane će se redovno informisati i konsultovati o pitanjima od zajedničkog interesa, koja će po njihovom mišljenju dovesti do međusobne saradnje.

3.2 Konsultacije i razmjena informacija i dokumenata u skladu sa ovim Memorandumom neće dovesti u pitanje zaštitu povjerljivog i ograničenog karaktera određenih informacija i dokumenata, koji su predmet drugih sporazuma. Ti sporazumi ostaju na snazi i nakon raskida ovog Memoranduma i svih sporazuma koje su Strane potpisale u okviru ove saradnje.

3.3 Strane će, u vremenskim intervalima koje smatraju odgovarajućim, sazivati sastanke radi razmatranja napretka aktivnosti koje se sprovode u skladu sa ovim Memorandumom i planirati buduće aktivnosti.

3.4 Strane se mogu međusobno pozvati da pošalju predstavnike/ce na sastanke ili konferencije koje organizuju ili koji se organizuju pod njihovim pokroviteljstvom, za koje, prema mišljenju dotične Strane, druga Strana može biti zainteresovana. Pozivi se dostavljaju u skladu sa procedurama koje se inače primjenjuju za sastanke ili konferencije.

Član IV

Vidljivost

Strane priznaju važnost obezbjeđivanja vidljivosti saradnje u skladu sa ovim Memorandumom i stoga su saglasne da priznaju ulogu i doprinos svake Strane u svim javnosti dostupnim dokumentima koji se odnose na aktivnosti saradnje u skladu sa ovim Memorandumom. Strane su saglasne da će koristiti ime i logo druge Strane u skladu sa svojim postojećim politikama i uz prethodnu pisanu saglasnost druge Strane.

Član V

Rok trajanja, raskid, produženje, izmjene i dopune

5.1 Predložena saradnja u okviru ovog Memoranduma je neisključiva i zaključuje se na početni period od četiri (4) godine od datuma stupanja na snagu, kao što je definisano u članu X („Stupanje na snagu”), osim ako ga bilo koja od Strana ranije ne raskine dostavljanjem pisanog obavještenja drugoj strani dva (2) mjeseca unaprijed. Strane se mogu dogovoriti da produže ovaj Memorandum u pisanoj formi za naredni period, pod istim uslovima.

5.2 Raskid ovog Memoranduma neće uticati na bilo koje druge sporazume koji se odnose na predmet ovog Memoranduma, koji će, osim ako se ne raskinu ili isteknu, nastaviti da regulišu odnose između Strana u skladu sa uslovima predmetnih sporazuma.

5.3 Ovaj Memorandum može biti izmijenjen i dopunjen samo uz pisanu saglasnost Strana, uz potpis njihovih propisno imenovanih predstavnika

Član VI

Informisanje

Svako obavještenje ili zahtjev u vezi sa ovim Memorandumom o razumijevanju mora biti dostavljen i/ili odobren u pisanoj formi. Obavještenje ili zahtjev se smatra propisno uručenim ili učinjenim kada je dostavljen lično, zvaničnom poštom, kurirskom službom, faksom ili mejlom na adresu Strane koje se tiče, a koja je navedena u nastavku ili o kojoj bi Strana naknadno obavijestila ostale Strane:

Za UNDP:

Stanka Dragojevića bb, 81000 Podgorica

Za Ministarstvo kapitalnih investicija:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

Za Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

Za Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

Član VII

Pravne odredbe koje se odnose na implementaciju

- 7.1 Bez obzira na bilo šta u ovom Memorandumu što bi moglo da ukazuje na suprotno:
- (a) ovaj Memorandum je samo izraz namjere, a ne pravno obavezujući dokument;
 - (b) ništa ovdje sadržano neće se tumačiti kao stvaranje pravno obavezujuće, finansijske ili druge obaveze;
 - (c) ništa ovdje sadržano neće se tumačiti kao stvaranje zajedničkog poduhvata i nijedna Strana neće biti zastupnik, predstavnik ili zajednički partner druge Strane;
 - (d) sve aktivnosti UNDP predviđene ovim Memorandumom zavise od dostupnosti sredstava;
 - (e) sva sredstva koja UNDP primi će se koristiti i sve aktivnosti UNDP u skladu sa ovim Memorandumom će se izvršiti u skladu sa projektnim dokumentima dogovorenim između UNDP i nadležnih organa državne uprave gdje će se aktivnosti sprovoditi, i u skladu sa važećim propisima, pravilima, politikama i procedurama UNDP; i
 - (f) svaka Strana odgovorna je za svoje postupke i propuste u vezi sa ovim Memorandumom i njegovim sprovođenjem.
- 7.2 U mjeri u kojoj Strane žele da utvrde pravne ili finansijske obaveze u pogledu ili proizašle iz bilo koje aktivnosti predviđene ovim Memorandumom o razumijevanju, prije nego što se takve aktivnosti preduzmu, Strane će zaključiti poseban ugovor u vezi s tim.
- 7.3 Strane će se međusobno konsultovati, prema potrebi i ako to okolnosti nalažu, o pitanjima koja se odnose na intelektualnu svojinu i prava intelektualne svojine, uključujući neophodnost zaključivanja zasebnih sporazuma za uređivanje tih pitanja i prava.
- 7.4 Predstavnici Ministarstava imaju sva potrebna ovlašćenja, nadležnost i pravnu sposobnost da zakluče ovaj Memorandum i izvršavaju svoje obaveze na osnovu ovog Memoranduma.
- 7.5 U slučaju nedosljednosti između bilo koje odredbe ovog člana VII i odredbe drugih članova Memoranduma, mjerodavan je ovaj član VII.

Član VIII
Rješavanje sporova

Svaki spor između UNDP-a i Ministarstva u vezi sa ovim Memorandumom o razumijevanju Strane će rješavati sporazumno putem direktnih pregovora.

U slučaju različitog tumačenja ovog Memoranduma, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

Član IX
Privilegije i imuniteti

Ništa u ovom Memorandumu ili u vezi sa njim neće se smatrati odricanjem, izričitim ili podrazumijevanim, bilo koje od privilegija i imuniteta Ujedinjenih nacija, uključujući i njegove pomoćne organe.

Član X
Stupanje na snagu

Ovaj Memorandum stupa na snagu na dan kada ga propisno potpišu sve Strane („Datum stupanja na snagu“).

KAO POTVRDU NAVEDENOG, ovlašćeni predstavnici Strana potpisali su ovaj Memorandum.

Potpisano u Podgorici, dana _____ 2023. godine, u osam (8) istovjetnih primjeraka u originalu, od čega četiri (4) na crnogorskom i četiri (4) na engleskom jeziku. Svakoj Strani pripada po jedan primjerak na oba jezika.

UNDP:

Daniela Gašparikova, stalna predstavica UNDP-a

Ministarstvo kapitalnih investicija:

Ervin Ibrahimović, ministar

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma:

Goran Đurović, ministar

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja:

Prof. dr Biljana Šćepanović, ministarka

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME
AND
THE MINISTRY OF CAPITAL INVESTMENTS OF MONTENEGRO,
THE MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND TOURISM OF MONTENEGRO, AND
THE MINISTRY OF SCIENCE AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF MONTENEGRO**

This Memorandum of Understanding (“MOU”) is entered into by the United Nations Development Programme (“UNDP”), a subsidiary organ of the United Nations, an intergovernmental organization established by its Member States with its headquarters in New York, NY (USA), and the Ministry of Capital Investments of Montenegro, the Ministry of Economic Development and Tourism of Montenegro, the Ministry of Science and Technological Development of Montenegro (the “Ministries”).

UNDP and the Ministries are hereinafter referred to individually as a “Party” and jointly as the “Parties”.

WHEREAS, UNDP serves in many respects as the operational arm of the United Nations at the country level and works with partners in numerous countries to promote among other things sustainable development, eradication of poverty, advancement of women, good governance and the rule of law;

WHEREAS, UNDP represented by UNDP Country Office in Montenegro and the Ministries are interested in enhancing its development activities in the field of *green inclusive development*;

WHEREAS, the Parties wish to cooperate in areas of mutual concern to enhance the effectiveness of their development efforts;

NOW, THEREFORE, the Parties wish to express their intention to cooperate as follows:

Article I Purpose and Scope

The purpose of this MOU is to provide a framework for the non-exclusive cooperation and facilitate and strengthen collaboration between the Parties in the areas of common interest identified in Article II below.

Article II Areas of Cooperation

The Parties agree that, in accordance with good practices and by utilizing innovative models and methods, and subject to each Party's respective mandates, regulations, rules, policies and procedures, they will collaborate in the following areas:

- i) Improvement of the legislative framework, mapping, and promoting innovations to enhance energy efficiency in the industry, as well as utilizing technological innovations to develop tangible solutions for decarbonization that will further accelerate investments and encourage the transformation of the Montenegrin economy;
- ii) Creation of systems and support mechanisms for the implementation of programs that stimulate the use of renewable energy sources, increase energy efficiency in various sectors, with a special focus on the industry sector, as well as enable the development of innovative and green businesses and contribute to sustainable development in accordance with the principles of the National Sustainable Development Strategy until 2023, Smart Specialization Strategy of Montenegro (S3) 2019-2024, Industrial Policy of Montenegro 2019-2023, Energy Policy of Montenegro until 2030 and Energy Development Strategy of Montenegro until 2030; and
- iii) Promotion of private and public investments for low-carbon and green development, in accordance with the principles of the circular economy.

Article III Consultations and Exchange of Information

3.1 The Parties will, on a regular basis, keep each other informed of and consult on matters of common interest, which in their opinion are likely to lead to mutual collaboration.

3.2 Consultation and exchange of information and documents under this MOU will be without prejudice to arrangements, which may be required to safeguard the confidential and restricted character of certain information and documents. Such arrangements will survive the termination of this MOU and of any agreements signed by the Parties within the scope of this collaboration.

3.3 The Parties will, at such intervals as deemed appropriate, convene meetings to review the progress of activities being carried out under the present MOU and to plan future activities.

3.4 The Parties may invite each other to send representatives to meetings or conferences convened by them or under their auspices in which, in the opinion of either Party, the other may have an interest. Invitations will be subject to the procedures applicable to such meetings or conferences.

Article IV Visibility

The Parties recognize the importance of providing visibility to their cooperation under this MOU and therefore agree to acknowledge the role and contribution of each Party in all public information documentation relating to activities covered by this MOU. The Parties agree to use each Party's name and emblem in accordance with the regulations and policies of each Party and subject to prior written approval of each Party.

Article V Term, Termination, Renewal, Amendment

5.1. The proposed cooperation under this MOU is non-exclusive and will have an initial term of four (4) years from the Effective Date, as defined in Article X ("Effectiveness"), unless terminated earlier by either Party upon two (2) months' notice in writing to the other Party. The Parties may agree to extend this MOU in writing for subsequent periods under the same terms and conditions.

5.2. Termination of this MOU will not affect any other agreements relating to the subject matter of this MOU, which will, unless terminated or expired, continue to regulate the relationship between the Parties in accordance with the terms thereof.

5.3. This MOU may be amended only by mutual written agreement of the Parties, signed by their duly appointed representatives.

Article VI Notices

Any notice or request required or permitted to be given or made under this MOU shall be in writing. Such notice or request shall be deemed to have been duly given or made when it shall have been delivered by hand, certified mail, overnight courier, telex, or cable to the party to which it is required to be given or made at the address specified below or such other address as shall be hereafter notified.

For UNDP:

Stanka Dragojevic bb, 81000 Podgorica

For the Ministry of Capital Investments:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

For the Ministry of Economic Development and Tourism:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

For the Ministry of Science and Technological Development:

Rimski trg 46, 81000 Podgorica

Article VII

Legal Provisions Relating to Implementation

- 7.1 Notwithstanding anything in this MOU to the contrary,
- a) this MOU is an expression of intent and does not constitute a legally binding document;
 - b) nothing herein shall be construed as creating a legally binding commitment, financial or otherwise;
 - c) nothing herein shall be construed as creating a joint venture and neither Party shall be an agent, representative or joint partner of the other Party;
 - d) all of UNDP's activities envisaged hereunder are subject to the availability of funding;
 - e) any funds received by UNDP shall be used, and all UNDP activities further to this MOU will be carried out, in accordance with the project documents agreed between UNDP and the concerned programme government(s) where the activities will be implemented, and in accordance with the applicable UNDP regulations, rules, policies and procedures; and
 - f) each Party shall be responsible for its acts and omissions and those of its employees, contractors and subcontractors in connection with this MOU and its implementation.
- 7.2 To the extent that the Parties wish to create legal or financial obligations with respect to or resulting from any activity contemplated in this MOU, a separate agreement related thereto will be concluded between the Parties prior to such activity being undertaken.

7.3. The Parties will consult each other, as appropriate and if circumstances so require, on issues relating to intellectual property and rights thereto, including the necessity of entering into separate agreement(s) to regulate such issues and rights.

7.4. The Ministries have all the necessary powers, authority, and legal capacity to enter into this MOU and perform its obligations hereunder.

7.5 In the event of inconsistency between any provision of this Article VII and a provision of another section of the MOU, this Article VII shall prevail.

Article VIII Settlement of Disputes

Any dispute between UNDP and the Ministries relating to this MOU will be settled amicably by the Parties through direct negotiation.

In the event of a different interpretation of this Memorandum, the English version shall prevail.

Article IX Privileges and Immunities

Nothing in or relating to this MOU shall be deemed a waiver, express, or implied, of any of the privileges and immunities of the United Nations, including its subsidiary organs.

Article X Effectiveness

This MOU will become effective on the date in which it is duly signed by all Parties ("Effective Date").

IN WITNESS WHEREOF, the duly authorized representatives of the Parties affix their signatures below.

Signed in Podgorica on _____ 2023, in eight (8) identical copies in the original, of which four (4) in Montenegrin and four (4) in English. One copy of both languages belongs to each Party.

FOR UNDP:

Daniela Gašparikova
Resident Representative

FOR the Ministry of Capital Investments of Montenegro:

Ervin Ibrahimović
Minister

FOR the Ministry of Economic Development and Tourism of Montenegro:

Goran Đurović
Minister

FOR the Ministry of Science and Technological Development of Montenegro:

Prof. Biljana Šćepanović, Dr.-Ing.
Minister